ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 25ης Φεβρουαρίου 1986 *

Στην υπόθεση 193/83,

Windsurfing International Inc., 1955 West 190th Street, Torrance, Καλιφόρνια, ΗΠΑ, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο Willem A. Hoyng, του δικηγορικού γραφείου Blackstone, Rueb & Van Boeschoten, Χάγη, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe-II,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον κύριο νομικό της σύμβουλο Bastiaan van der Esch και τον Ingolf Pernice, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Manfred Beschel, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1983, σχετικά με διαδικασία κατά το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV.29.395 — Windsurfing International· ΕΕ L 229 της 20. 8. 1983, σ. 1), και, επικουρικώς, η ακύρωση ή η μείωση του προστίμου που επέβαλε στην προσφεύγουσα η εν λόγω απόφαση,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

συγκείμενο από τους K. Bahlmann, πρόεδρο τμήματος, G. Bosco και T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: P. Heim

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Ιουνίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

Περίληψη

I — Ιστορικό 645
II — Ύπαρξη αγοράς μεμονωμένων εξαρτημάτων και ενδοκοινοτικού εμπορίου ιστιοσανίδων 647
III — Έκταση του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας 650
IV — Εκτίμηση των συμφωνιών παραχωρήσεως άδειας εκμεταλλεύσεως βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ 653
A — Περιορισμός του ανταγωνισμού 653
B — Παρεμπόδιση του ενδοκοινοτικού εμπορίου 664
V — Εφαρμογή ή μη του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ 664
VI — Οι διαπιστωθείσες παραβάσεις 665
VII — Το πρόστιμο 666

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Σεπτεμβρίου 1983, η εταιρία Windsurfing International Inc. (στο εξής WSI), με έδρα την Torrance, Καλιφόρνια, ΗΠΑ, άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1983, σχετικά με διαδικασία κατά το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ L 229, σ. 1), καθόσον η απόφαση αυτή ορίζει ότι πολλές ρήτρες των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που έχουν συναφθεί μεταξύ της προσφεύγουσας και ορισμένων γερμανικών επιχειρήσεων είναι ασυμβίβαστες με τους κανόνες της Συνθήκης περί ανταγωνισμού. Επικουρικώς, με την προσφυγή ζητείται η ακύρωση του προστίμου που επέβαλε η προαναφερθείσα απόφαση στην WSI ή, τουλάχιστον, η μείωσή του.

I — Ιστορικό

2 Η WSI είναι εταιρία που ίδρυσε ο Hoyle Schweitzer, πρωταγωνιστής στην ανακάλυψη και βελτίωση της ιστιοσανίδας, του σκάφους που αποτελείται από έναν «πλωτήρα» (πλαστικό σκάφος σε σχήμα σανίδας με μικρή κινητή τρόπιδα στη μέση) και «ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό» (που περιλαμβάνει κυρίως ένα κατάρτι, τον αρμό του καταρτιού, ιστίο και διχαλωτή χειρολαβή), που καθιστά δυνατό το συνδυασμό της τέχνης της κυματοδρομίας και του αθλήματος της ιστιοπλοΐας. Ο κύκλος εργασιών της περιλαμβάνει τόσο τα αποτελέσματα της πωλήσεως ιστιοσανίδων που κατασκευάζει όσο και τα εισοδήματα που προέρχονται από άδειες εκμεταλλεύσεως που παραχωρεί σε άλλες επιχειρήσεις. Στη δεκαετία του 1970, η WSI επεξέτεινε τις δραστηριότητές της στην Ευρώπη, όπου ζήτησε καταρχάς τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας από ορισμένες χώρες της Κοινότητας, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

3 Η έκταση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε στην WSI στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας το 1978, μετά από διαδικασία που άρχισε το 1969, ήταν πάντοτε αμφισβητούμενη. Το ίδιο αμφισβητείται και στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, στην οποία η WSI ισχυρίζεται ότι οι επίδικες ρήτρες των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως συνδέονται με την άσκηση του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας που διαθέτει και πρέπει, κατά συνέπεια, να τύχουν της προστασίας που παρέχει η Συνθήκη στα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, γεγονός που αμφισβητεί η Επιτροπή.

4 Ενώ η αίτησή της για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας εξεταζόταν ακόμη από το Bundespatentamt (γερμανικό γραφείο σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας), η WSI παραχώρησε, την 1η Ιανουαρίου 1973, αποκλειστική και χρονικά περιορισμένη άδεια εκμεταλλεύσεως στην ολλανδική εταιρία Ten Cate για την κατασκευή και την πώληση στην Ευρώπη ιστιοσανίδων κατασκευασμένων σύμφωνα με τη δική της τεχνογνωσία. Στην εταιρία αυτή παραχωρήθηκε επίσης το δικαίωμα χρησιμοποιήσεως των λεκτικών σημάτων « Windsurfer » και « Windsurfing », καθώς και ενός εικαστικού σήματος τύπου λογογράμματος που παριστάνει ένα σχηματοποιημένο ιστίο.

5 Το 1976 και το 1977 η Ten Cate παραχώρησε περαιτέρω άδειες στις γερμανικές εταιρίες Ostermann και Shark για την εκμετάλλευση του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας για το οποίο είχε ήδη υποβληθεί αίτηση και, σε ό,τι αφορά την Ostermann, όλων των διπλωμάτων που επρόκειτο να εγκριθούν μεταγενέστερα στην Ευρώπη. Στις δύο αυτές συμφωνίες — τις οποίες, κατά την άποψη της WSI, η Ten Cate δεν είχε δικαίωμα να συνάψει — η Ten Cate υποκαταστάθηκε το 1978 από την WSI, η οποία κατόπιν συνήψε συμβάσεις παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως με άλλες γερμανικές επιχειρήσεις, και συγκεκριμένα την 1η Ιουλίου 1978 με την εταιρία Akutec, την 1η Ιανουαρίου 1979 με τις εταιρίες SAN και Klepper και την 21η Αυγούστου 1980 με την εταιρία Marker.

6 Διάφορες εταιρίες, ανταγωνίστριες των παραχωρησιούχων εταιριών σε ό,τι αφορά την κατασκευή και πώληση ιστιοσανίδων, υπέβαλαν καταγγελίες στην Επιτροπή, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17/62, με τις οποίες θέτουν, μεταξύ άλλων, θέμα ασυμβιβάστου των συμφωνιών αυτών με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού.

7 Μετά από διαβήματα της Επιτροπής κατά το 1981, η WSI συνήψε σειρά νέων συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου, όπως τις είχε διευκρινίσει η Επιτροπή, και τις οποίες η τελευταία δεν αμφισβήτησε: πρόκειται, κυρίως, για τις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Akutec το Σεπτέμβριο του 1981, με την Klepper το Νοέμβριο του 1981, με την SAN τον Ιανουάριο του 1982, με την Ostermann το Σεπτέμβριο του 1982 και με την Shark το Μάρτιο του 1983.

8 Η Επιτροπή, ωστόσο, έκρινε ενδεδειγμένο, λόγω της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως που θεωρούσε ότι είχε διαπράξει η WSI πριν από τη σύναψη των νέων συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως, να κινήσει κατ' αυτής διαδικασία λόγω παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού, η οποία κατέληξε στην απόφαση της 11ης Ιουλίου 1983, με την οποία η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ορισμένες ρήτρες των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που είχε αρχικώς συνάψει η WSI με τις Ostermann, Shark, Akutec, SAN, Klepper και Marker ήταν ασυμβίβαστες με το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ και επέβαλε στην WSI πρόστιμο 50 000 ECU.

9 Στο άρθρο 1, που αναφέρεται στις συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήφθησαν μεταξύ της WSI και των προαναφερθεισών επιχειρήσεων, η προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνει ότι, στις συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που ίσχυσαν μέχρι το 1981-1982, συνιστούσαν παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ τα εξής:

α) στις συμφωνίες με τις Ostermann, Shark, Akutec, SAN, Klepper και Marker:

1) η υποχρέωση που επιβαλλόταν στους παραχωρησιούχους να εκμεταλλεύονται τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούσε η άδεια μόνο για την κατασκευή ιστιοσανίδων τους πλωτήρες των οποίων θα είχε προηγουμένως εγκρίνει η WSI·

2) η υποχρέωση που επιβαλλόταν στους παραχωρησιούχους να μην προσφέρουν τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό που κατασκευαζόταν βάσει του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας χωριστά και χωρίς τους πλωτήρες που θα είχε εγκρίνει η WSI·

3) η υποχρέωση που επιβαλλόταν στους παραχωρησιούχους να καταβάλλουν δικαιώματα για τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό που κατασκευαζόταν δυνάμει του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας μόνο βάσει της καθαρής τιμής πωλήσεως μιας πλήρους ιστιοσανίδας·

4) η υποχρέωση που επιβαλλόταν στους παραχωρησιούχους να επιθέτουν επί των πλωτήρων των ιστιοσανίδων που πωλούσαν την ένδειξη « κατόπιν αδείας του Hoyle Schweitzer » ή « κατόπιν αδείας της WSI »·

5) η υποχρέωση που επιβαλλόταν στους παραχωρησιούχους να αναγνωρίσουν ως έγκυρα σήματα τα λεκτικά σήματα « Windsurfer » και « Windsurfing » καθώς και το εικαστικό σήμα τύπου λογογράμματος που παριστάνει ένα σχηματοποιημένο ιστίο·

β) στις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Akutec, την SAN, την Klepper και την Marker:

— η δυνατότητα της WSI να καταγγείλει τις συμβάσεις παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως στην περίπτωση που οι παραχωρησιούχοι άρχιζαν την παραγωγή σε περιοχή μη καλυπτόμενη από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας·

γ) στις συμφωνίες που συνήφθησαν με τις Ostermann και Shark:

— η υποχρέωση που επιβαλλόταν στους παραχωρησιούχους να μην αμφισβητήσουν το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που αφορούσαν οι άδειες εκμεταλλεύσεως.

10 Η WSI άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής αμφισβητώντας τόσο τα πραγματικά περιστατικά, όπως τα εκθέτει η Επιτροπή, όσο και τη νομική εκτίμηση των ρητρών που η Επιτροπή έκρινε ασυμβίβαστες με το άρθρο 85, παράγραφος 1.

II — Ύπαρξη αγοράς μεμονωμένων εξαρτημάτων και ενδοκοινοτικού εμπορίου ιστιοσανίδων

11 Η WSI ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι, αντιθέτως προς τα όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, καθόλη περίπου την περίοδο στην οποία αναφέρεται η απόφαση, δηλαδή από το 1974 έως και το 1981, δεν υπήρχε καμία αγορά, έστω και μικρής εκτάσεως, εξαρτημάτων ιστιοσανίδων, ανεξάρτητη από την αγορά πλήρων ιστιοσανίδων, καθόσον η μόνη ζήτηση μεμονωμένων εξαρτημάτων ήταν, στην πράξη, εκείνη που αφορούσε την παράδοση ανταλλακτικών.

12 Ενόψει του επιχειρήματος αυτού, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το ζήτημα αν υπήρχε ή όχι παρόμοια αγορά δεν είναι χωρίς σημασία προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι επίδικες ρήτρες είναι ασυμβίβαστες με το άρθρο 85, παράγραφος 1. Πράγματι, εφόσον αποδειχθεί ότι ουσιαστικά δεν υπήρχε εμπόριο μεμονωμένων εξαρτημάτων, δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι ρήτρες των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνομολόγησε η WSI μπορούσαν να παρεμποδίσουν, να περιορίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς, σε ό, τι αφορά τα εν λόγω εξαρτήματα.

13 Σύμφωνα με την WSI, επί μακρό χρονικό διάστημα δεν υπήρχε στην Ευρώπη παρά μόνο η αγορά πλήρων ιστιοσανίδων, δηλαδή του πλωτήρα μαζί με τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό. Μόνο περί το τέλος του 1981 οι πεπειραμένοι στο άθλημα αυτό άρχισαν να συνδυάζουν τους ιστιοπλοϊκούς εξοπλισμούς με πλωτήρες που είχαν σχεδιαστεί για ειδικές χρήσεις ή ακόμα να συναρμολογούν προσωπικά οι ίδιοι την ιστιοσανίδα τους από μεμονωμένα εξαρτήματα. Αυτό δημιούργησε μια χωριστή αγορά η οποία, ωστόσο, δεν υπερέβαινε τότε το 1 % της συνολικής ζητήσεως. Μια εντελώς τεχνητή ζήτηση, η οποία, ως εκ τούτου, δεν θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη, αναπτύχθηκε από το 1978 στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ως συνέπεια του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε στη χώρα αυτή στην WSI, δίπλωμα το οποίο, χωρίς αμφιβολία, κάλυπτε τουλάχιστον τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό, γεγονός που υποχρέωσε τους κατασκευαστές που δεν είχαν άδεια εκμεταλλεύσεως να προσπαθήσουν να προμηθευτούν ιστιοπλοϊκούς εξοπλισμούς καλυπτόμενους από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ώστε να μπορέσουν να τους συναρμολογήσουν στους πλωτήρες τους και να συνεχίσουν έτσι να εμπορεύονται τις ιστιοσανίδες τους στη γερμανική αγορά.

14 Η Επιτροπή υποστηρίζει, αντιθέτως, ότι ήδη από την περίοδο από το 1978 έως το 1981 υπήρχε όχι μόνο στην Γερμανία, αλλά και σε άλλες επίσης χώρες της ΕΟΚ, όπως για παράδειγμα στην Γαλλία, ζήτηση μεμονωμένων εξαρτημάτων, η οποία υπερέβαινε σημαντικά την απλή ζήτηση ανταλλακτικών. Το γεγονός ότι, όσον αφορά τη γερμανική αγορά, η ζήτηση αυτή ήταν, κατά μέγα μέρος, αποτέλεσμα της κατάστασης που επικρατούσε στην εν λόγω αγορά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας δεν αρκεί για να παραβλεφθεί, η ζήτηση αυτή δεδομένου ότι οι συνθήκες που προκύπτουν απο την ύπαρξη διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν μπορούν να κριθούν κατά τρόπο διαφορετικό από τις άλλες συνθήκες οι οποίες επηρεάζουν τη συμπεριφορά των επιχειρηματιών και του κοινού σε μια συγκεκριμένη αγορά.

15 Το ζήτημα αν υπήρχε αγορά μεμονωμένων εξαρτημάτων πρέπει να επιλυθεί βάσει των στοιχείων που παρέθεσαν οι διάδικοι με τα υπομνήματά τους και των συμπληρωματικών πληροφοριών που παρέσχον όταν τους το ζήτησε το Δικαστήριο.

16 Όπως προκύπτει σχετικά από τους καταλόγους, το διαφημιστικό υλικό και τις πληροφορίες που συγκέντρωσε η Επιτροπή από τις επιχειρήσεις, εξαρτήματα ιστιοσανίδων (πλωτήρες, ιστιοπλοϊκοί εξοπλισμοί, τμήματα του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού) προσφέ-

ρονταν προς πώληση και πωλούνταν χωριστά από το 1978, ακόμα και σε χώρες στις οποίες δεν υπήρχε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που να προστατεύει ένα μέρος της ιστιοσανίδας. Από τα τηρούμενα λογιστικά στοιχεία σχετικά με τα δικαιώματα που κατέβαλλαν οι παραχωρησιούχοι της WSI και τα οποία προσκόμισε η ίδια η προσφεύγουσα, όταν της το ζήτησε το Δικαστήριο, προκύπτει επίσης ότι από το 1978 πραγματοποιήθηκαν παραδόσεις ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού και στοιχείων του εξοπλισμού αυτού.

17 Σε ό,τι αφορά το μέγεθος της εν λόγω αγοράς εξαρτημάτων, είναι ωστόσο δύσκολο να υπολογιστεί αριθμητικά κατά πόσον η εμπορία μεμονωμένων εξαρτημάτων υπερέβαινε την απλή παράδοση ανταλλακτικών. Από τα λογιστικά στοιχεία σχετικά με τα δικαιώματα που κατέβαλλαν ορισμένοι παραχωρησιούχοι της WSI στην Ευρώπη, όπως η Ten Cate και η Ostermann, αποδεικνύεται ότι οι παραδόσεις εξαρτημάτων ιστιοσανίδων αντιπροσώπευαν μέχρι και το 1981 λιγότερο από το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών των εν λόγω εταιριών. Πρέπει, όμως, να ληφθεί υπόψη ότι οι παραχωρησιούχοι απέφευγαν, όσο ήταν δυνατό, να προμηθεύουν μεμονωμένα εξαρτήματα τα οποία δεν θα χρησιμοποιούνταν ως ανταλλακτικά. Τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από την Επιτροπή για μια σημαντική βελγική επιχείρηση δείχνουν πωλήσεις ίσες προς το 8 % του κύκλου εργασιών που αντιπροσώπευαν οι πλήρεις ιστιοσανίδες κατά το 1979 και 17 % το 1980, δηλαδή ποσοστά κατά τι μικρότερα αν υπολογιστούν επί του συνολικού κύκλου εργασιών.

18 Αν ληφθεί υπόψη ότι η επέκταση της αγοράς συνεπάγεται μια συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση ανταλλακτικών και ότι οι παραχωρησιούχοι εκτιμούσαν το 1980, όπως προκύπτει απο τα πρακτικά συναντήσεως που πραγματοποιήθηκε στο Μόναχο στις 9 Οκτωβρίου 1980 με τον Schweitzer, σε 10-15 % τη φυσιολογική ζήτηση ανταλλακτικών, τα ποσοστά που αναφέρθηκαν πιο πάνω και τα οποία περιλαμβάνουν τις χωριστές πωλήσεις τόσο των πλωτήρων όσο και του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού και των στοιχείων αυτού, δεν επιτρέπουν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η ζήτηση μεμονωμένων εξαρτημάτων υπερέβαινε κατά πολύ τη ζήτηση ανταλλακτικών.

19 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ήδη κατά το χρόνο στον οποίο αναφέρεται η απόφαση υπήρχε αγορά μεμονωμένων εξαρτημάτων, η οποία, όμως, δεν ήταν σημαντική.

20 Η WSI αναφέρει, κατόπιν, ότι κατά την εν λόγω χρονική περίοδο δεν υπήρχε σημαντικό εμπόριο ιστιοσανίδων μεταξύ των κρατών μελών, δεδομένου ότι οι κατασκευαστές ιστιοσανίδων απευθύνονται κυρίως στην εσωτερική τους αγορά και ότι οι εισαγωγές αντιπροσώπευαν σε κάθε κράτος, κατά μέσο όρο, μόλις το 20 έως 30 % της εθνικής παραγωγής.

21 Αντιθέτως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ήδη κατά την εν λόγω περίοδο επιχειρήσεις όπως η Mistral και η Dufour δρούσαν σε κοινοτικό επίπεδο και σε μεγάλη κλίμακα.

22 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, όπως η ίδια η WSI παραδέχεται, οι εισαγωγές αντιπροσώπευαν πάντοτε ένα μη αμελητέο ποσοστό των ιστιοσανίδων που πωλούνταν στα διάφορα κράτη μέλη. Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται και από το γεγονός ότι η σημασία του ενδοκοινοτικού εμπορίου ιστιοσανίδων πρέπει να εκτιμηθεί σε σχέση με το σύνολο της κοινής αγοράς και όχι σε σχέση με κάθε εθνική αγορά.

III — Έκταση του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας

23 Ένα άλλο σημείο διαφωνίας μεταξύ των διαδίκων είναι η έκταση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε στην WSI στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

24 Η WSI αμφισβητεί, καταρχάς, το ότι η Επιτροπή μπορεί να κρίνει, κατά τρόπο αυτοτελή, την έκταση ισχύος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε σε ένα κράτος μέλος. Θεωρεί πράγματι ότι, αν τουλάχιστον υπάρχει κάποια εύλογη αμφιβολία ως προς την έκταση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, η Επιτροπή δεν μπορεί να υποκαταστήσει τα εθνικά δικαστήρια, που είναι τα μόνα αρμόδια να αποφανθούν κατά τρόπο οριστικό σχετικά με το ζήτημα αυτό. Στην παρούσα υπόθεση, εκκρεμούσαν ήδη δίκες με αντικείμενο την έκταση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και η Επιτροπή δεν είχε κανένα δικαίωμα να προδικάσει την κρίση αυτή.

25 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι, στην παρούσα υπόθεση, δεν ήταν ούτε αναγκαία ούτε ενδεδειγμένη η αναμονή των οριστικών δικαστικών αποφάσεων που θα εκδίδονταν μετά το πέρας των εκκρεμών δικών ως προς την έκταση ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Πράγματι, η άποψη που υποστηρίζει η Επιτροπή ανταποκρίνεται σε μια νομική κατάσταση που έχουν επανειλημμένα επιβεβαιώσει οι αρμόδιες γερμανικές αρχές. Εξάλλου, η αναμονή της περατώσεως των εκκρεμών δικών θα σήμαινε αποδοχή των περιορισμών του ανταγωνισμού που είχε επιβάλει η WSI για ακόμη μεγαλύτερη περίοδο, πιθανώς μέχρι την εκπνοή του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

26 Μολονότι η Επιτροπή δεν είναι αρμόδια να καθορίσει την έκταση ισχύος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεν μπορεί ωστόσο να απόσχει από κάθε πρωτοβουλία, όταν η έκταση ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για να εξακριβωθεί αν συντρέχει παράβαση των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης. Ακόμα και στην περίπτωση που η πραγματική έκταση ισχύος ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί αντικείμενο διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η Επιτροπή πρέπει να μπορεί να ασκήσει τις αρμοδιότητές της σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 17/62.

27 Εξάλλου, η θέση μιας επιχειρήσεως κατά της οποίας κινήθηκε διαδικασία κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού δεν κινδυνεύει από τις διαπιστώσεις στις οποίες μπορεί να προβεί η Επιτροπή. Αφενός μεν, οι διαπιστώσεις αυτές δεν προδικάζουν κατά τίποτα τις κρίσεις στις οποίες θα καταλήξουν τα εθνικά δικαστήρια επί των διαφορών που αφορούν τα δικαιώματα διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αφετέρου δε, η απόφαση της Επιτροπής υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου.

28 Ο έλεγχος που ασκεί το Δικαστήριο πρέπει να περιορίζεται στο αν, λαμβανομένης υπόψη της νομικής καταστάσεως που υφίσταται στο κράτος στο οποίο χορηγήθηκε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η Επιτροπή έκρινε κατά τρόπο εύλογο την έκταση του εν λόγω διπλώματος. Στην παρούσα υπόθεση πρέπει επομένως να εξεταστεί αν βασίμως η Επιτροπή έκρινε ότι το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε στην WSI κάλυπτε μόνο τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό της ιστιοσανίδας και όχι τον πλωτήρα.

29 Πρέπει σχετικά να υπενθυμιστεί ότι καμία από τις δίκες που διεξήχθησαν ειδικά για τη διευκρίνιση του σημείου αυτού δεν έχει καταλήξει μέχρι σήμερα σε οριστική απόφαση. Η δοκιμαστική δίκη που κίνησε το 1980 η WSI κατά μιας επιχειρήσεως που πωλούσε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μόνο πλωτήρες καταργήθηκε πράγματι το 1983, αφού η WSI παραιτήθηκε από το δικόγραφο της αγωγής της μετά τη σύναψη συυμφωνίας παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως στην εναγομένη. Δύο άλλες αγωγές που άσκησαν επιχειρήσεις ανταγωνίστριες των παραχωρησιούχων της WSI και με τις οποίες ζητούσαν να αναγνωριστεί ότι η πώληση πλωτήρων και ιστίων (στη μία υπόθεση) και ιστών (στην άλλη) δεν συνιστούσε προσβολή του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας αναστάλθηκαν εν τω μεταξύ, λόγω διαπραγματεύσεων για να επιτευχθεί συμβιβασμός.

30 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η έκταση του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να συναχθεί μόνο από το περιεχόμενο της αιτήσεως που αποδέχτηκε το γερμανικό γραφείο σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και από τις ερμηνευτικές αποφάσεις που έχουν εκδώσει μέχρι σήμερα οι αρμόδιες γερμανικές αρχές και τα δικαστήρια.

31 Η απόφαση χορηγήσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας που έλαβε το γερμανικό γραφείο σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στις 31 Μαρτίου 1978 αναφέρει ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγείται για « ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό ιστιοσανίδας » που μπορεί « να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο για τις ιστιοσανίδες, αλλά και για τους επιδρομίσκους πάγου, τους επιδρομίσκους παραλίας, τις σανίδες κυματοδρομίας, τα κανώ, τα σκάφη κωπηλασίας ή τα μικρά ιστιοφόρα ». Πρέπει επίσης να επισημανθεί, πρώτον, ότι το κείμενο αυτό αναφέρει την ύπαρξη και άλλων τύπων ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού που προστατεύονται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και θεωρεί ως νέο στοιχείο της εφευρέσεως τη δυνατότητα αντιμετωπίσεως, με τη βοήθεια του εν λόγω ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού, και του αντίθετου ακόμα ανέμου, και, δεύτερον, ότι η περιγραφή της εφευρέσεως αναφέρει μόνο τα στοιχεία του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού.

32 Δεδομένου ότι κάθε αναφορά σε « ιστιοσανίδες » που υπήρχε στην αρχική αίτηση της WSI αντικαταστάθηκε από τον « ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό για ιστιοσανίδες » και ότι η φράση της αρχικής αιτήσεως που ανέφερε ότι η εφεύρεση περιελάμβανε την ιστιοσανίδα αφαιρέθηκε, δεν μπορεί να θεωρηθεί, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ότι οι τροποποιήσεις της αιτήσεως κατά τη διάρκεια της διαδικασίας χορηγήσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ήταν καθαρά λεκτικές και ότι σκοπός τους δεν ήταν με κανένα τρόπο να περιορίσουν την έκταση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Πράγματι, ακόμα και αν υποτεθεί ότι το γραφείο σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν ανέφερε σαφώς τους λόγους για τους οποίους απέρριψε την αρχική αίτηση και πρότεινε ένα νέο κείμενο, είναι γεγονός ότι η WSI αποδέχθηκε ρητώς την τροποποιημένη αίτηση. Όπως, εξάλλου, προκύπτει από έγγραφο του γραφείου σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, της 21ης Ιανουαρίου 1974, αν η WSI δεν είχε αποδεχθεί τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, η αίτησή της θα είχε απορριφθεί.

33 Δεν φαίνεται να μπορεί να συναχθεί διαφορετικό συμπέρασμα από τις αποφάσεις που έχουν εκδώσει μέχρι σήμερα πολλά γερμανικά δικαστήρια και διοικητικές αρχές στο πλαίσιο διαφορών που απαιτούσαν εκτίμηση της εκτάσεως του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Με απόφαση της 9ης Αυγούστου 1979 το Landgericht του Μονάχου αποφάνθηκε ότι ο μη παραχωρησιούχος κατασκευαστής μπορούσε να αγοράσει ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό για τον οποίο είχε χορηγηθεί άδεια εκμεταλλεύσεως και να τον συναρμολογήσει στους δικούς του πλωτήρες, πράγμα που σημαίνει ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δεν θεωρήθηκε ότι καλύπτει ολόκληρη την ιστιοσανίδα. Με απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1979, το Bundespatentgericht (ομοσπονδιακό δικαστήριο σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας) απέρριψε πολυάριθμες τριτανακοπές κατά του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, που στηρίζονταν στην τότε κατάσταση της τεχνικής, αντικαθιστώντας, ωστόσο, την αρχική αίτηση με δευτερεύουσα αίτηση στην οποία γίνεται και πάλι λόγος για ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό ιστιοσανίδας. Το Bundeskartellamt (ομοσπονδιακό γραφείο συμπράξεων επιχειρήσεων) επίσης στήριξε την απόφασή του της 30ής Σεπτεμβρίου 1981, σχετικά με το αν συμβιβάζονται οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως της WSI με το γερμανικό δίκαιο ανταγωνισμού, επί της διαπιστώσεως, που αιτιολογείται κατά τρόπο λεπτομερή, ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε στην WSI αφορούσε μόνο τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό και όχι ολόκληρη την ιστιοσανίδα. Στις 10 Δεκεμβρίου 1981 το Bundesgerichtshof, αποφαινόμενο στο πλαίσιο αναιρέσεων που είχε ασκήσει η WSI λόγω προσβολής του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας της από έναν κατασκευαστή ιστίων που είχαν σχεδιαστεί ειδικώς για ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό ιστιοσανίδων, ανέφερε, ως στοιχεία του συνδυασμού που καλύπτει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, το κατάρτι που μπορεί να κατευθύνεται και να περιστρέφεται ελεύθερα προς κάθε πλευρά, το ιστίο και τη διχαλωτή χειρολαβή (wishbone). Τέλος, στη δοκιμαστική δίκη που κίνησε η WSI, τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια απέρριψαν τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας ως προς την έκταση του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

34 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ορθώς η Επιτροπή θεώρησε, όταν άρχισε την έρευνά της για την WSI και έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι δεν υπήρχε κανένα στοιχείο ούτε στο κείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ούτε

στην ερμηνεία που του είχαν δώσει οι γερμανικές διοικητικές αρχές και τα γερμανικά δικαστήρια που να επιτρέπει τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι το δίπλωμα κάλυπτε ολόκληρη την ιστιοσανίδα. Η κατάσταση αυτή δεν μεταβλήθηκε καθόλου στη συνέχεια.

35 Το επιχείρημα της WSI σύμφωνα με το οποίο, πέρα από τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό, και τα άλλα στοιχεία της ιστιοσανίδας καλύπτονται αυτομάτως από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ως στοιχεία απαραίτητα για τη λειτουργία της εφευρέσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό, αν ληφθεί υπόψη ότι όπως προκύπτει από τη γερμανική νομολογία που παρέθεσε η προσφεύγουσα, προστατεύονται μόνο τα στοιχεία εκείνα τα οποία καλύπτονται από την έννοια της εφευρέσεως, ενώ στην παρούσα υπόθεση δεν αναγνωρίστηκε στους πλωτήρες κανένα νέο στοιχείο σε σχέση με το προηγούμενο στάδιο εξελίξεως της τεχνικής.

36 Συνεπώς, οι ρήτρες που περιέχονται στις συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως, καθόσον αφορούν τα τμήματα της ιστιοσανίδας που δεν καλύπτονται από το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή αναφέρονται σε ολόκληρη την ιστιοσανίδα, δεν μπορούν να δικαιολογηθούν βάσει της προστασίας του δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

IV — Εκτίμηση των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ

Α — *Περιορισμός του ανταγωνισμού*

37 Πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί αν οι προαναφερθείσες ρήτρες της προσβαλλομένης αποφάσεως συμβιβάζονται με το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Προς το σκοπό αυτό, πρέπει καταρχάς να εξεταστεί αν οι ρήτρες αυτές έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

38 Η πρώτη από τις αμφισβητούμενες ρήτρες προβλέπει, κατά την Επιτροπή, την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να εκμεταλλεύονται την εφεύρεση μόνο για να συναρμολογήσουν τον καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό επί ορισμένων τύπων πλωτήρων που καθορίζει η σύμβαση, καθώς και την υποχρέωση να υποβάλλουν στον παραχωρήσαντα την άδεια εκμεταλλεύσεως προς έγκριση, πριν από την κυκλοφορία του στην αγορά, κάθε νέο τύπο πλωτήρα επί του οποίου οι παραχωρησιούχοι σκοπεύουν να συναρμολογήσουν τον καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό.

39 Η WSI αρνείται, καταρχάς, ότι το προϊόν ορίστηκε στις συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως ως πλήρης ιστιοσανίδα που αποτελείται από ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό και « ακριβώς καθορισμένο τύπο πλωτήρα κατασκευαζόμενο από τον παραχωρησιούχο » και, επομένως, υποκείμενο στην έγκριση του παρέχοντος την άδεια εκμεταλλεύσεως, καθόσον, σύμφωνα με τις συμφωνίες, κάθε τροποποίηση του προϊόντος υπόκειται στην άδεια αυτή.

40 Όπως όμως προκύπτει από το κείμενο των συμφωνιών, το προϊόν που αφορά η άδεια εκμεταλλεύσεως καθορίζεται ως πλήρης ιστιοσανίδα, τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της οποίας καθορίζονταν στα παραρτήματα. Επομένως, από τις συμφωνίες αυτές συνάγεται ότι κάθε τροποποίηση του πλωτήρα υπόκειται στην έγκριση του παρέχοντος την άδεια εκμεταλλεύσεως. Μόνο η συμφωνία μεταξύ της Ten Cate και της Shark προβλέπει ρητώς, στην παράγραφο 2, ότι η άδεια εκμεταλλεύσεως αφορά « ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό ιστιοσανίδας », που μπορεί να κατασκευαστεί και να πωληθεί μόνο μαζί με ιστιοσανίδα που αποτελείται από πολλά μέρη, αλλά δεν αναφέρει τον πλωτήρα. Το γεγονός ότι η WSI, αφού υποκατέστησε την Ten Cate στην εν λόγω συμφωνία, δήλωσε ότι είναι έτοιμη να χορηγήσει άδεια εκμεταλλεύσεως και για ιστιοσανίδα που δεν μπορεί να αποσυναρμολογηθεί δεν αλλάζει τίποτα στην κατάσταση αυτή. Επομένως, αντιθέτως προς ό, τι ορίζει η απόφαση, η συμφωνία με την Shark δεν μπορεί να περιληφθεί στις συμφωνίες εκείνες οι οποίες περιέχουν την υποχρέωση εγκρίσεως του πλωτήρα από τον παραχωρούντα την άδεια εκμεταλλεύσεως.

41 Η WSI ισχυρίζεται, κατόπιν, ότι ακόμα και αν η έγκριση του παρέχοντος την άδεια εκμεταλλεύσεως ήταν απαραίτητη και για τους πλωτήρες, σκοπός δεν ήταν να περιορίσει τους τύπους ιστιοσανίδων που μπορούσαν να κατασκευάσουν οι παραχωρησιούχοι, αλλά απέβλεπε, αποκλειστικώς, να εξασφαλίσει ότι η ιστιοσανίδα δεν θα ήταν κατώτερης ποιότητας και ότι δεν θα έθιγε δικαιώματα άλλου παραχωρησιούχου. Σ' αυτό το πεδίο τεχνικής εφαρμογής δεν υπήρχαν άλλοι περιορισμοί εκτός από τους δύο προαναφερθέντες, οι οποίοι εν πάση περιπτώσει, εμπίπτουν στο ειδικό αντικείμενο των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας για τα οποία παραχωρήθηκε η άδεια εκμεταλλεύσεως.

42 Η Επιτροπή απαντά ότι το δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας δεν παρέχει στο δικαιούχο που παραχώρησε άδεια εκμεταλλεύσεως σε άλλες επιχειρήσεις το δικαίωμα να ελέγχει την αγορά των προϊόντων που καλύπτονται από την άδεια εκμεταλλεύσεως. Περιορισμοί του πεδίου εφαρμογής της αδείας εκμεταλλεύσεως μπορούν να γίνουν δεκτοί μόνο υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν διαφορετικά προϊόντα, που ανήκουν σε διαφορετικές αγορές. Ο τύπος και η ποιότητα του προϊόντος ενδιαφέρουν αποκλειστικώς τον παραχωρησιούχο.

43 Κατά την Επιτροπή, οι κανόνες ποιότητας και ασφάλειας δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, παρά μόνο καθόσον αφορούν πράγματι προϊόν που καλύπτεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, περιορίζονται να διασφαλίσουν την πραγματική τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών που περιέχονται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και καθορίζονται εξαρχής σύμφωνα με κριτήρια που μπορούν αντικειμενικώς να εξακριβωθούν.

44 Σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό της WSI ότι η έγκριση είναι απαραίτητη προκειμένου να εμποδιστεί η τυφλή απομίμηση, η Επιτροπή παρατηρεί, πρώτον, ότι η πρόστασία κατά της τυφλής απομίμησης δεν εμπίπτει στο ειδικό αντικείμενο οποιουδήποτε δικαιώματος ευρεσιτεχνίας, αλλά αποτελεί μέσο άμυνας που παρέχουν τα δικαστήρια πολλών χωρών κατά της αθέμιτης απομίμησης προϊόντος εκ μέρους των ανταγωνιστών. Αν, λοιπόν, με μία κατάλληλη συμβατική ρήτρα ο παρέχων την άδεια εκμεταλλεύσεως αναδεικνύεται στο μοναδικό διαιτητή, αντί των δικαστηρίων, προκειμένου να κρίνει κάθε μελλοντική αμφισβητούμενη περίπτωση, υπάρχει φόβος ότι θα εκμεταλλευθεί τη διακριτική αυτή εξουσία αποκλειστικώς και μόνο προς το συμφέρον του και ότι θα περιορίσει την ελευθερία ανταγωνισμού των παραχωρησιούχων σε τομείς που βαίνουν πέραν του πεδίου του κατά κυριολεξία αθέμιτου ανταγωνισμού.

45 Σε ό,τι αφορά τον έλεγχο ποιότητας της ιστιοσανίδας, εκείνο που έχει σημασία είναι να καθοριστεί αν ο έλεγχος αυτός μπορεί να περιληφθεί στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Όπως, όμως, ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή, ένας τέτοιος έλεγχος μπορεί να περιληφθεί στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μόνο όταν αφορά προϊόν που καλύπτει το δίπλωμα αυτό, διότι δικαιολογείται μόνο για λόγους διασφαλίσεως « της πραγματικής τηρήσεως των τεχνικών προδιαγραφών που περιέχονται στο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και τις οποίες εφαρμόζει ο παραχωρησιούχος ». Στην παρούσα υπόθεση, όμως, έχει γίνει δεκτό ότι ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ότι το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δεν καλύπτει τον πλωτήρα.

46 Ακόμη όμως και αν υποτεθεί ότι το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας καλύπτει ολόκληρη την ιστιοσανίδα και, επομένως και τον πλωτήρα, δεν μπορεί να γίνει χωρίς άλλο δεκτό ότι ο έλεγχος, όπως τον προβλέπουν οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως, συμβιβάζεται με το άρθρο 85. Πράγματι, ο έλεγχος αυτός πρέπει να γίνεται σύμφωνα με κριτήρια ποιότητας και ασφάλειας που να έχουν καθοριστεί εξαρχής και να μπορούν αντικειμενικώς να ελεγχθούν. Σε διαφορετική περίπτωση, το γεγονός ότι ο έλεγχος αυτός εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του ελέγχοντος θα σήμαινε ότι ο παρέχων την άδεια εκμεταλλεύσεως θα μπορούσε να επιβάλει στους παραχωρησιούχους ορισμένους τύπους προϊόντων, πράγμα που αντίκειται στο άρθρο 85.

47 Η WSI δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι υπάρχουν αντικειμενικά και προκαθορισμένα κριτήρια, δεδομένου ότι οι συμφωνίες δεν περιείχαν καμία ένδειξη για τους τεχνικούς ελέγχους που θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν.

48 Η διαβεβαίωση της προσφεύγουσας ότι είχε αναλάβει την υποχρέωση να μην αρνείται την έγκρισή της χωρίς να υπάρχουν εύλογοι λόγοι, καθώς και το γεγονός ότι στην πράξη σχεδόν ποτέ δεν αρνήθηκε την έγκριση αυτή, επιβεβαιώνουν απλώς το συμπέρασμα αυτό. Πράγματι η WSI δεν θα είχε ανάγκη να υποσχεθεί ότι η άρνησή της θα βασίζεται μόνο σε εύλογους λόγους, αν η δυνατότητα αρνήσεως δεν είχε συνδεθεί με την άσκηση διακριτικής ευχέρειας εκ μέρους της, αλλά με την τήρηση κανόνων ποιότητας σαφώς καθορισμένων και απαραίτητων για την πραγματική τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών.

49 Πρέπει, λοιπόν, να γίνει δεκτό ότι το συμφέρον της WSI ήταν, στην πραγματικότητα, να εξασφαλίσει ότι μεταξύ των πλωτήρων των παραχωρησιούχων της υπάρχουν αρκετά μεγάλες διαφορές ώστε να καλύπτουν το μεγαλύτερο δυνατό φάσμα της ζητήσεως της αγοράς.

50 Καθόσον η WSI επικαλείται επίσης, προκειμένου να δικαιολογήσει τον έλεγχο αυτό, την ευθύνη που φέρει, σύμφωνα με το δίκαιο της Καλιφόρνιας, ο παρέχων την άδεια εκμεταλλεύσεως για ατυχήματα που οφείλονται στην κακή ποιότητα των καλυπτόμενων από την άδεια εκμεταλλεύσεως προϊόντων, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η τυχόν ευθύνη αυτή δεν επηρεάζει το αν οι έλεγχοι αυτού του τύπου συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο.

51 Σε ό,τι αφορά τη δικαιολογία που επιχειρεί να στηρίξει η WSI στην ανάγκη αποτροπής της αθέμιτης απομίμησης, πρέπει, πρώτον, να υπογραμμιστεί ότι οι πλωτήρες δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι καλύπτονται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και ότι, συνεπώς, ήδη από το γεγονός αυτό, ο δικαιούχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας δεν είχε λόγους να διαιτητεύει στις διαφορές μεταξύ των παραχωρησιούχων του σχετικά με την εκμετάλλευση των πλωτήρων.

52 Πράγματι, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της προστασίας που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρά μόνο όταν υπάρχει απομίμηση των προϊόντων που κατασκευάζει ο ίδιος ο παρέχων την άδεια εκμεταλλεύσεως. Καθόσον, σε ό, τι αφορά τους πλωτήρες, η WSI διέθετε, λόγω της αμφισβητούμενης ρήτρας, τη δυνατότητα να ανακαλύπτει και να αποτρέπει τις φερόμενες ως τυφλές απομιμήσεις εκ μέρους των παραχωρησιούχων, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η ρήτρα αυτή αποτελεί περιορισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού. Πράγματι, η κατά διακριτική ευχέρεια εκτίμηση της WSI υποκαθιστούσε τις αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων, στα οποία θα έπρεπε να απευθυνθούν οι παραχωρησιούχοι προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη τυφλής απομίμησης.

53 Σύμφωνα με τις σκέψεις που προεκτέθηκαν, πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτό ότι η περιεχόμενη στο άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο 1, της προσβαλλομένης αποφάσεως ρήτρα συνεπάγεται περιορισμό του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1.

54 Η δεύτερη από τις αμφισβητούμενες ρήτρες αφορά την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να πωλούν τα συστατικά μέρη που καλύπτει το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, συγκεκριμένα δηλαδή τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό, μόνο μαζί με πλωτήρες εγκεκριμένους από τον παρέχοντα την άδεια εκμεταλλεύσεως, δηλαδή μόνο ως πλήρεις ιστιοσανίδες.

55 Η WSI θεωρεί ότι εν πάση περιπτώσει η συμβατική διάταξη που απαγορεύει την πώληση ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού σε κατασκευαστές που δεν έχουν άδεια εκμεταλλεύσεως είναι πλήρως δικαιολογημένη, λόγω του γεγονότος ότι οι πωλήσεις αυτές θα έδιναν τη δυνατότητα στους κατασκευαστές που δεν έχουν άδεια εκμεταλλεύσεως να συνδυάσουν τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό με τους δικούς τους πλωτήρες, γεγονός που θα συνιστούσε προσβολή του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας. Ισχυρίζεται, εξάλλου, ότι ο περιορισμός αυτός περιλαμβάνεται στο ειδικό αντικείμενο του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

56 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας εκ μέρους τρίτων δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να δικαιολογήσει την απαγόρευση πωλήσεως ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού, η οποία, αυτή καθαυτή, δεν συνιστά τέτοια προσβολή, πολύ περισσότερο όταν ο κίνδυνος αυτός δεν μπορεί καθόλου να αποκλειστεί όταν οι παραχωρησιούχοι πωλούν πλήρεις ιστιοσανίδες.

57 Πρέπει, σχετικά, να ληφθεί υπόψη, όπως έγινε και σχετικά με την έκταση που πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, ότι το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι καλύπτει μόνο τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές δεν μπορεί, συνεπώς, να γίνει δεκτό ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται αυθαιρέτως στον παραχωρησιούχο να μην πωλεί το καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόν παρά μόνο μαζί με προϊόν ξένο προς το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας είναι απαραίτητη για την εκμετάλλευση του διπλώματος.

58 Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι το επιχείρημα της WSI, σύμφωνα με το οποίο η απαγόρευση χωριστής πωλήσεως του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού δεν έχει συνέπειες στον ανταγωνισμό, καθόσον η άρνηση πωλήσεως προέκυπτε ήδη από το συμφέρον των παραχωρησιούχων, δεν μπορεί να γίνει δεκτό, λαμβανομένου υπόψη αφενός μεν ότι, όπως αποδείχθηκε, ορισμένοι παραχωρησιούχοι πωλούσαν ήδη μεμονωμένα συστατικά μέρη και αφετέρου ότι, ακόμα και αν σε ορισμένη περίοδο οι παραχωρησιούχοι δεν επέδειξαν γενικώς κανένα ενδιαφέρον για μεμονωμένες πωλήσεις, η κατάσταση θα μπορούσε να αλλάξει στο μέλλον.

59 Βάσει των σκέψεων που προεκτέθηκαν η περιεχόμενη στο άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο 2, της αποφάσεως ρήτρα πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί, και αυτή επίσης, ως ρήτρα που μπορεί να περιορίσει τον ανταγωνισμό.

60 Η τρίτη από τις αμφισβητούμενες ρήτρες αφορά την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να καταβάλλουν για την πώληση εξαρτημάτων δικαιώματα υπολογιζόμενα βάσει της καθαρής τιμής πωλήσεως του προϊόντος.

61 Η WSI υποστηρίζει ότι από τη ρήτρα αυτή δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα δικαιώματα για την πώληση των εξαρτημάτων θα υπολογίζονταν βάσει της καθαρής τιμής πωλήσεως της πλήρους ιστιοσανίδας. Πράγματι, ο ορισμός του προϊόντος, κατά την έννοια των επίδικων συμφωνιών, καλύπτει επίσης και τα εξαρτήματα.

62 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο ορισμός του προϊόντος που περιέχεται στις συμφωνίες δεν θεωρεί τον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό ως στοιχείο που μπορεί να πωληθεί χωριστά και ότι, επομένως, δεν υπήρχε καμία χωριστή μέθοδος υπολογισμού των δικαιωμάτων την πώληση ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού. Σε ό,τι αφορά την υποχρέωση καταβολής δικαιωμάτων για τους πλωτήρες, δηλαδή για προϊόν που δεν προστατεύεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η υποχρέωση αυτή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με την επίκληση του πλεονεκτήματος που έχουν οι παραχωρησιούχοι λόγω του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού. Πράγματι, η επιβάρυνση των πλωτήρων επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των παραχωρησιούχων και τους ωθεί να επιχειρούν να αντισταθμίζουν το μειονέκτημα αυτό περιορίζοντας τις πωλήσεις των ανταγωνιστών τους που δεν έχουν άδεια εκμεταλλεύσεως, αρνούμενοι να τους παραδώσουν ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό.

63 Στην παρούσα υπόθεση, πρέπει, πρώτον, να εξακριβωθεί αν ο ορισμός του προϊόντος που περιέχεται στις συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως κάλυπτε επίσης και τα εξαρτήματα. Πρέπει, σχετικά, να γίνει δεκτό ότι αυτό συνέβαινε με τις συμφωνίες που συνήψε η WSI με την SAN, την Klepper και την Marker, ενώ η συμφωνία που συνήφθη με την Shark προέβλεπε ρητώς ότι ο παραχωρησιούχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει δικαιώματα επί της καθαρής τιμής πωλήσεως της ιστιοσανίδας που είναι εξοπλισμένη με τον καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό, η δε συμφωνία που συνήφθη με την Akutec δεν αναφέρει τα εξαρτήματα. Σε ό,τι αφορά την συμφωνία που συνήφθη με την Ostermann, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η συμφωνία αυτή, όπως είχε συναφθεί αρχικά μεταξύ Ten Cate και Ostermann, προέβλεπε ρητώς την καταβολή δικαιωμάτων για τα εξαρτήματα τα οποία θα υπολογίζονταν επί της τιμής εργοστασίου, αλλ' ότι κατά την υποκατάσταση της WSI στη συμφωνία αυτή, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν να καθορίσουν έναν ενιαίο συντελεστή για τον υπολογισμό των δικαιωμάτων που θα καταβάλλονταν για το εν λόγω προϊόν.

64 Καθόσον οι συμφωνίες που συνήψε η WSI με τις SAN, Klepper και Marker περιλαμβάνουν στον ορισμό του προϊόντος και τα εξαρτήματα, πρέπει να θεωρηθεί ότι πεπλανημένως η προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνει ότι οι συμφωνίες περιέχουν ρήτρα που υποχρεώνει τους παραχωρησιούχους να καταβάλλουν δικαιώματα για τα εξαρτήματα υπολογιζόμενα επί της τιμής της πλήρους ιστιοσανίδας. Το ίδιο ισχύει, κατά μείζονα λόγο, και για τη συμφωνία που συνήφθη μεταξύ της Ten Cate και της Ostermann, όπως ίσχυε πριν από την ανάληψή της εκ μέρους της WSI, και η οποία διέκρινε ρητώς μεταξύ των δικαιωμάτων θα καταβάλλονταν για το προϊόν και εκείνων που θα καταβάλλονταν για τα εξαρτήματα.

65 Σε ό, τι αφορά τις συμφωνίες που προβλέπουν ότι τα δικαιώματα πρέπει να υπολογιστούν, οπωσδήποτε επί της τιμής πλήρους ιστιοσανίδας, πρέπει, πρώτον, να παρατηρηθεί ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν συντρέχει περίπτωση η οποία, σύμφωνα με την Επιτροπή, θα μπορούσε να δικαιολογήσει το σύστημα αυτό υπολογισμού, το οποίο είναι αποδεκτό όταν « τα παραγόμενα ή χρησιμοποιούμενα τεμάχια, λαμβανομένης υπόψη της αξίας τους, δύσκολα μπορούν να εξατομικευτούν στο πλαίσιο μιας πολύπλοκης διαδικασίας παραγωγής, ή όταν δεν υπάρχει για το ίδιο το καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας πράγμα ζήτηση που δεν θα ήταν σε θέση να ικανοποιήσει ο παραχωρησιούχος λόγω αυτού του τρόπου υπολογισμού ». Πράγματι, ο ιστιοπλοϊκός εξοπλισμός δεν είναι ενσωματωμένος στον πλωτήρα και, όπως αναφέρθηκε, υπήρχε ζήτηση μεμονωμένων ιστιοπλοϊκών εξοπλισμών. Οι σκέψεις αυτές ισχύουν επίσης και για τον πλωτήρα, η αξία του οποίου είναι, εξάλλου, πολύ μεγαλύτερη από την αξία του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού.

66 Πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί ότι τα δικαιώματα που καταβάλλονταν επί των πωλήσεων ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού βάσει αυτού του υπολογισμού δεν είναι μεγαλύτερα από εκείνα που προβλέπονται από τις νέες συμφωνίες, αφού οι παραχωρησιούχοι αναγνώρισαν ότι, εφόσον η αμοιβή του παραχωρούντος την άδεια εκμεταλλεύσεως πρέπει στο εξής να υπολογίζεται μόνο βάσει της τιμής του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού, ήταν εύλογο να δεχτούν μεγαλύτερο συντελεστή δικαιωμάτων. Συνεπώς, το σύστημα αυτό υπολογισμού δεν είχε ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού σε ό, τι αφορά την πώληση μεμονωμένου ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού.

67 Κατόπιν της αναλύσεως αυτής, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το σύστημα υπολογισμού των δικαιωμάτων επί της καθαρής τιμής πωλήσεως της πλήρους ιστιοσανίδας μπορούσε να περιορίσει τον ανταγωνισμό σε ό,τι αφορά τη χωριστή πώληση πλωτήρων, τους οποίους δεν κάλυπτε το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, αλλά όχι και την πώληση ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού.

68 Η τέταρτη από τις αμφισβητούμενες ρήτρες αφορά την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να θέτουν στους πλωτήρες τους, που κατασκευάζονται και πωλούνται στην Γερμανία, την ένδειξη « κατόπιν αδείας του Hoyle Schweitzer » ή « κατόπιν αδείας της WSI ».

69 Η WSI θεωρεί ότι η ρήτρα αυτή δεν μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι κανείς καταναλωτής δεν μπορεί να συναγάγει από την ένδειξη αυτή ότι ο πλωτήρας κατασκευάστηκε με την τεχνογνωσία της WSI, αλλά ότι συμπεραίνει απλώς ότι η WSI χορήγησε άδεια εκμεταλλεύσεως που επιτρέπει την πώληση πλήρους ιστιοσανίδας. Τίποτε, εξάλλου, δεν εμποδίζει τους παραχωρησιούχους να εμφανιστούν ως ανεξάρτητοι από τεχνική πλευρά.

70 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι μόνο στα συστατικά μέρη που καλύπτει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μπορεί να επιτεθεί νομίμως η ένδειξη αυτή, ενώ η ένδειξη που τίθεται στον πλωτήρα δημιουργεί την πεπλανημένη εντύπωση ότι αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας αποτελεί ολόκληρη η ιστιοσανίδα. Έτσι, οι παραχωρησιούχοι δεν είχαν τη δυνατότητα να καταστήσουν γνωστή την τεχνική τους ανεξαρτησία σε ό, τι αφορά τον πλωτήρα και να εδραιώσουν τη φήμη τους, γεγονός που επηρέασε τη θέση τους στην αγορά.

71 Σχετικά με τη ρήτρα αυτή, πρέπει, πρώτον, να παρατηρηθεί ότι, αντιθέτως προς ό, τι αναφέρει η απόφαση, δεν περιέχεται στις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Ostermann και την Shark.

72 Πρέπει, κατόπιν, να σημειωθεί ότι μια τέτοια ρήτρα μπορεί να περιλαμβάνεται στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, υπό την προϋπόθεση ότι η ένδειξη τίθεται μόνο επί των συστατικών εκείνων μερών που καλύπτει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Ειδάλλως, τίθεται το ερώτημα αν έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού.

73 Μολονότι η WSI υποστηρίζει ότι σκοπός της ρήτρας αυτής δεν ήταν να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, αλλά απλώς να καταστήσει προφανές, με την επίθεση της ενδείξεως αυτής σε σημείο που να είναι εύκολα ορατό, ότι η κατασκευή και η πώληση των ιστιοσανίδων κατέστη δυνατή λόγω της παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως από την WSI, ωστόσο με τον τρόπο αυτό η WSI υπέθαλπε την αβεβαιότητα ως προς το αν το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας κάλυπτε ή όχι και τον πλωτήρα και μείωνε, κατά τον τρόπο αυτό, την εμπιστοσύνη των καταναλωτών έναντι των παραχωρησιούχων, με πρόθεση να αποσπάσει ή ίδια ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

74 Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, πρέπει συνεπώς να κριθεί η αναφερόμενη στο άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο 4, της προσβαλλομένης αποφάσεως ρήτρα ως ασυμβίβαστη με το άρθρο 85, παράγραφος 1.

75 Η πέμπτη από τις αμφισβητούμενες ρήτρες αφορά την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να αναγνωρίσουν ως έγκυρα σήματα τα λεκτικά σήματα « Windsurfer » και « Windsurfing » καθώς και ένα εικαστικό σήμα τύπου λογογράμματος.

76 Η WSI υποστηρίζει ότι κατά τη σύναψη των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως υπήρχαν ήδη στις περισσότερες χώρες κατατεθέντα σήματα και γενικές ονομασίες για το άθλημα και το προϊόν. Ο παραχωρών την άδεια εκμεταλλεύσεως θα

μπορούσε κάλλιστα να ζητήσει από τους παραχωρησιούχους του να χρησιμοποιούν αυτές τις γενικές ονομασίες και όχι τα σήματά του, τα οποία οι απομιμητές δοκίμασαν, αντιθέτως, να χρησιμοποιήσουν ως γενικές ονομασίες. Πάντως, οι συμφωνίες δεν απαγόρευαν στους παραχωρησιούχους να ζητήσουν από τα δικαστήρια να κρίνουν άκυρα τα σήματα.

77 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ρήτρα της μη αμφισβητήσεως είναι διαφορετική από τη ρήτρα που απαγορεύει τη χρησιμοποίηση του σήματος της προσφεύγουσας. Η αναγνώριση του κύρους ενός σήματος σημαίνει οπωσδήποτε ότι δεν θα προβληθεί η ακυρότητά του, γεγονός που αντίκειται στο άρθρο 85. Εξάλλου, η δέσμευση αυτή δεν έχει κανένα σύνδεσμο με την συμφωνία παροχής αδείας εκμεταλλεύσεως.

78 Εφόσον η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε την απαγόρευση χρησιμοποιήσεως ως γενικών ονομασιών των σημάτων της WSI και της Ten Cate, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι καταλέγονται στις επίδικες ρήτρες εκείνες οι οποίες περιλαμβάνονται στις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Shark και την Ostermann και οι οποίες δεν περιλαμβάνουν, εκτός από την απαγόρευση χρήσεως, καμία υποχρέωση μη αμφισβητήσεως του κύρους των σημάτων.

79 Ο ισχυρισμός της WSI σύμφωνα με τον οποίο η επίδικη υποχρέωση απέβλεπε αποκλειστικώς στη διασφάλιση της αναγνωρίσεως των σημάτων, εφόσον αυτά δεν θα είχαν κηρυχθεί άκυρα, προκειμένου να αποτραπεί η εξέλιξή τους σε γενικές ονομασίες, δεν μπορεί να γίνει δεκτός, αν ληφθεί υπόψη ότι ο ίδιος ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας αναγνώρισε, κατά τη διάρκεια συνομιλίας του με τους εκπροσώπους της Επιτροπής τον Ιανουάριο του 1981, ότι η ρήτρα η περιεχόμενη στο άρθρο 12 της συμφωνίας με την SAN, το περιεχόμενο της οποίας είναι εξάλλου ακριβώς το ίδιο με το περιεχόμενο άλλων ρητρών που περιέχονται στις συμφωνίες που συνήφθησαν με την Akutec, την Klepper και την Marker, πρέπει να θεωρηθεί ως ρήτρα μη αμφισβητήσεως στο πλαίσιο του δικαίου των σημάτων.

80 Εν πάση περιπτώσει, το συμφέρον της WSI να εμποδίσει την εξέλιξη η οποία έτεινε να μετατρέψει τα σήματα σε γενικές ονομασίες του προϊόντος δεν μπορούσε να εξασφαλιστεί μέσω ρήτρας, η οποία προφανώς δεν περιλαμβάνεται στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και η οποία επιβλήθηκε στους αντισυμβαλλόμενους κατά τη σύναψη συμφωνιών σχετικών με την εκμετάλλευση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, μολονότι αφορά θέμα εντελώς διαφορετικό.

81 Βάσει των σκέψεων αυτών συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ρήτρα που αφορά την αναγνώριση των σημάτων της WSI από τους παραχωρησιούχους μπορούσε να περιορίσει την ανταγωνιστικότητα των τελευταίων και, συνεπώς, πληρούσε την πρώτη προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1.

82 Η έκτη από τις αμφισβητούμενες ρήτρες αφορά την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να περιορίσουν την κατασκευή του προϊόντος που κάλυπτε η άδεια εκμεταλλεύσεως σε συγκεκριμένο τόπο παραγωγής μέσα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, σε συνδυασμό με το δικαίωμα της WSI να καταγγείλει πάραυτα τη σύμβαση στην περίπτωση που οι παραχωρησιούχοι άλλαζαν τόπο κατασκευής.

83 Η WSI υποστηρίζει ότι η απαγόρευση αυτή εμπίπτει στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, καθόσον απέβλεπε να διασφαλίσει στον παραχωρούντα την άδεια εκμεταλλεύσεως τον ποιοτικό έλεγχο επί της κατασκευής των προϊόντων που προορίζονταν για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Εξάλλου, ακόμα και αν υποτεθεί ότι η απαγόρευση αυτή ήταν ασυμβίβαστη με το άρθρο 85, δεν επηρέασε τον ανταγωνισμό, επειδή οι επενδύσεις για την κατασκευή ιστιοσανίδων είναι σημαντικές και, συνεπώς, είναι απίθανο ένας κατασκευαστής ιστιοσανίδων να δρα σε διάφορες χώρες.

84 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι δεν μπορεί να γίνει λόγος για έλεγχο ποιότητας, όταν τα συστατικά μέρη των ιστιοσανίδων που πωλούνται από μεγάλο αριθμό παραχωρησιούχων κατασκευάζονται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας από υπεργολάβους επί των οποίων η WSI δεν ασκεί κανένα έλεγχο. Εξάλλου, όταν η κατασκευή των μερών αυτών ανατίθεται σε υπεργολάβους, οι αναγκαίες επενδύσεις είναι πολύ μικρές, γεγονός που διευκολύνει την παραγωγή στο εξωτερικό.

85 Σε ό, τι αφορά το ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, είναι προφανές ότι η WSI δεν μπορεί να το επικαλείται προκειμένου να επιτύχει την παρεχόμενη από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προστασία σε χώρα όπου δεν υφίσταται η προστασία αυτή. Καθόσον η WSI εμποδίζει τους παραχωρησιούχους να κατασκευάσουν το προϊόν και σε χώρες στις οποίες δεν προστατεύεται από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και να εμπορευθούν το προϊόν αυτό χωρίς να καταβάλλουν δικαιώματα, περιορίζει, στην πράξη, τον ανταγωνισμό μέσω ρήτρας η οποία δεν έχει καμία σχέση με το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

86 Το επιχείρημα που στηρίζει η WSI στην ανάγκη διασφαλίσεως ποιοτικού ελέγχου των προϊόντων των παραχωρησιούχων δεν μεταβάλλει κατά τίποτε το συμπέρασμα αυτό. Πρέπει, πράγματι, να υπομνησθεί ότι, όπως ήδη παρατηρήθηκε, ποιοτικός έλεγχος

μπορεί να γίνει δεκτός μόνο για το καλυπτόμενο από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας προϊόν και βάσει αντικειμενικών και προκαθορισμένων κριτηρίων, προϋποθέσεις οι οποίες δεν συντρέχουν στην παρούσα υπόθεση. Πρέπει, εξάλλου, να γίνει δεκτό ότι η αλλαγή του τόπου κατασκευής δεν φαίνεται να έχει μεγάλη σημασία για τον ποιοτικό έλεγχο αφού, ακόμα και στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η κατασκευή των εξαρτημάτων ανατίθεται συχνά σε υπεργολάβους.

87 Τέλος, σε ό,τι αφορά το πρόβλημα της εγκαταστάσεως στο εξωτερικό, αυτή δεν συνεπάγεται υψηλά έξοδα, ιδίως δε όταν η κατασκευή ανατίθεται σε υπεργολάβους.

88 Πρέπει, συνεπώς, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι ρήτρες των συμφωνιών που απαγόρευαν στους παραχωρησιούχους της WSI να αρχίσουν να παράγουν σε άλλο κράτος μέλος εκτός από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας πληρούν, σε ό, τι αφορά τις επιπτώσεις τους στον ανταγωνισμό, τις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1.

89 Η έβδομη ρήτρα που η Επιτροπή θεωρεί ασυμβίβαστη με το άρθρο 85, παράγραφος 1, αφορά την υποχρέωση που επιβλήθηκε στους παραχωρησιούχους να μην αμφισβητήσουν το κύρος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας των οποίων παραχωρείται η εκμετάλλευση.

90 Η WSI ισχυρίζεται σχετικά ότι το συμφέρον του κοινού για βασικά ελεύθερο ανταγωνισμό, που διασφαλίζεται ήδη από την λεπτομερή και εξαντλητική διαδικασία αιτήσεως παραχωρήσεως διπλώματος ευρεσιτεχνίας που προβλέπει η γερμανική νομοθεσία, εξυπηρετείται καλύτερα από μία ρήτρα μη αμφισβητήσεως που καθιστά ευκολότερη την παραχώρηση αδείας εκμεταλλεύσεως από τον δικαιούχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

91 Η Επιτροπή, αντιθέτως, θεωρεί ότι, ακόμα και όταν ο παραχωρησιούχος δεν μπορεί να αμφισβητήσει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας παρά μόνο χάρη στα στοιχεία που περιήλθαν σ' αυτόν λόγω της προνομιακής του σχέσεως με τον παραχωρούντα την άδεια εκμεταλλεύσεως, το συμφέρον του κοινού για τη διασφάλιση ενός καταρχήν ελεύθερου ανταγωνισμού και συνεπώς την εξάλειψη ενός μονοπωλίου που, ενδεχομένως, χορηγήθηκε κακώς στον παραχωρούντα την άδεια εκμεταλλεύσεως, υπερέχει κάθε άλλης σκοπιμότητας.

92 Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι προφανώς η ρήτρα αυτή δεν περιλαμβάνεται στο ειδικό αντικείμενο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, στο οποίο δεν μπορεί να δοθεί η έννοια ότι εξασφαλίζει επίσης προστασία κατά των αμφισβητήσεων του κύρους του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δεδομένου ότι είναι προς το δημόσιο συμφέρον η άρση κάθε εμποδίου για την οικονομική δραστηριότητα που θα μπορούσε να προκύψει από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που χορηγήθηκε κακώς.

93 Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι η υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως περιορίζει, κατά τρόπο αθέμιτο, τον ανταγωνισμό μεταξύ των κατασκευαστών.

94 Μετά την εξέταση που έγινε για να διακριβωθεί αν οι εν λόγω ρήτρες έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να περιορίζουν τον ανταγωνισμό μέσα στην κοινή αγορά, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αυτό συμβαίνει με όλες αυτές τις ρήτρες, εκτός από εκείνη που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο 3, της προσβαλλόμενης αποφάσεως (υποχρέωση καταβολής δικαιωμάτων για τα εξαρτήματα επί της καθαρής τιμής πωλήσεως του προϊόντος), καθόσον εφαρμόζεται στον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό.

B — *Παρεμπόδιση του ενδοκοινοτικού εμπορίου*

95 Η WSI ισχυρίζεται επίσης ότι, μολονότι ορισμένες ρήτρες των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως μπορούσαν ίσως να περιορίσουν τον ανταγωνισμό, δεν μπορούσαν, ωστόσο, να επηρεάσουν κατά τρόπο αισθητό το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

96 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί. Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν απαιτεί κάθε ρήτρα μιας συμφωνίας να μπορεί, αυτοτελώς λαμβανομένη, να επηρεάσει το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Το κοινοτικό δίκαιο περί ανταγωνισμού εφαρμόζεται στις συμφωνίες εκείνες μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών· μόνο εφόσον η συμφωνία, ως σύνολο, μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο, πρέπει να εξεταστεί ποιες είναι οι ρήτρες εκείνες της συμφωνίας οι οποίες έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να περιορίζουν ή να νοθεύουν τον ανταγωνισμό.

97 Σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, κατά την οποία δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η επίδικη συμφωνία έχει σημασία για το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, δεν χρειάζεται να εξεταστεί αν κάθε περιοριστική του ανταγωνισμού ρήτρα, χωριστή, μπορεί να επηρεάσει το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

V — Εφαρμογή ή μη του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ

98 Η WSI ισχυρίζεται, επίσης, ότι στις επίδικες ρήτρες μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμοστούν οι ευνοϊκές διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, εφόσον προκάλεσαν, παρά τους περιορισμούς που προβλέπουν, ανάπτυξη της γερμανικής αγοράς πολύ μεγαλύτερη από οποιασδήποτε άλλης αγοράς. Η μη κοινοποίηση των ρητρών

αυτών δεν έχει σημασία. Πράγματι, εμπίπτουν στο άρθρο 4, παράγραφος 2, εδάφιο 2, στοιχείο β), του κανονισμού 17/62, σύμφωνα με το οποίο δεν υπάρχει υποχρέωση κοινοποιήσεως εκείνων των συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων που έχουν, μεταξύ άλλων, ως αποτέλεσμα να επιβάλλουν είτε στον αποκτώντα ή σ' αυτόν που κάνει χρήση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας περιορισμούς στην άσκηση αυτών των δικαιωμάτων.

99 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι η προσφεύγουσα δεν ανέφερε τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι οι επιβληθέντες περιορισμοί αφορούν μόνο τη χρησιμοποίηση της τεχνικής για την οποία παρέχεται άδεια εκμεταλλεύσεως, αλλ' ότι περιορίστηκε να επαναλάβει τα γενικά επιχειρήματα που προέβαλε κατά της εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1. Όμως, τουλάχιστον για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, οι περιορισμοί αυτοί υπερβαίνουν το αντικείμενο που καλύπτει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και, συνεπώς, δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποιήσεως. Σε ό,τι αφορά τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τις ρήτρες αυτές, η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν αποδείχθηκε ότι η ποικιλία, το πολύ υψηλό επίπεδο τεχνικής και η ποιότητα των προϊόντων των παραχωρησιούχων είναι αποτέλεσμα της πολιτικής που ακολουθεί η WSI. Εξάλλου, δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στην ποιότητα και την ασφάλεια μεταξύ των προϊόντων των παραχωρησιούχων και των προϊόντων των μη παραχωρησιούχων.

100 Σε ό,τι αφορά την εφαρμογή, στην παρούσα υπόθεση, του άρθρου 4, παράγραφος 2, εδάφιο 2, στοιχείο β), του κανονισμού 17/62, διαπιστώνεται ότι οι περιορισμοί που επιβάλλουν οι αμφισβητούμενες ρήτρες βαίνουν πέρα από το δικαίωμα που παρέχει το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, καθόσον περιλαμβάνουν επίσης τον πλωτήρα, ο οποίος δεν καλύπτεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και καθόσον περιέχουν υποχρέωση μη αμφισβητήσεως των σημάτων και του διπλώματος ευρεσιτεχνίας της WSI.

101 Ενόψει αυτής της διαπιστώσεως, συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι ρήτρες αυτές, εφόσον δεν απαλλάσσονταν από την υποχρέωση κοινοποιήσεως που προβλέπει η προαναφερθείσα διάταξη, δεν μπορούσαν, ελλείψει κοινοποιήσεως, ούτε και να υπαχθούν στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, και, επομένως, δεν χρειάζεται να εξεταστεί αν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που θέτει το εν λόγω άρθρο, γεγονός που, εν πάση περιπτώσει, αμφισβητεί η Επιτροπή.

VI — Οι διαπιστωθείσες παραβάσεις

102 Κατά συνέπεια, όλες οι ρήτρες των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που αναφέρει η Επιτροπή στο άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να θεωρηθούν ως παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, εκτός από εκείνη που αναφέρεται στην παράγραφο 1, σημείο 3 (υποχρέωση καταβολής δικαιωμάτων για τα εξαρτήματα επί της καθαρής τιμής πωλήσεως του προϊόντος), καθόσον εφαρμόζεται στον ιστιοπλοϊκό εξοπλισμό.

103 Πρέπει, λοιπόν, να ακυρωθεί το άρθρο 1 της αποφάσεως της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1983, μόνο καθόσον ορίζει:

— ότι η συμφωνία με την Shark σχετικά με την παραχώρηση αδείας εκμεταλλεύσεως περιελάμβανε την υποχρέωση του παραχωρησιούχου να εκμεταλλεύεται τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούσε η άδεια μόνο για την κατασκευή ιστιοσανίδων, τους πλωτήρες των οποίων θα είχε προηγουμένως εγκρίνει η WSI·

— ότι οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήψε η WSI με τις SAN, Klepper και Marker και η συμφωνία μεταξύ Ten Cate και Ostermann, πριν από την υποκατάσταση της Ten Cate από την WSI, περιείχαν την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να καταβάλλουν δικαιώματα για τα εξαρτήματα επί της καθαρής τιμής πωλήσεως της πλήρους ιστιοσανίδας·

— ότι οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήφθησαν με τις Ostermann και Shark περιείχαν την υποχρέωση επιθέσεως επί των πλωτήρων των ιστιοσανίδων τους της ενδείξεως « κατόπιν αδείας του Hoyle Schweitzer » ή « κατόπιν αδείας της WSI »·

— ότι οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήφθησαν με τις Ostermann και Shark περιείχαν την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να αναγνωρίσουν τα σήματα της WSI και της Ten Cate ως έγκυρα σήματα·

— ότι συνιστά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ η υποχρέωση που επιβλήθηκε στους παραχωρησιούχους να καταβάλλουν δικαιώματα επί του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού που κατασκευάζεται βάσει του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας επί της καθαρής τιμής πωλήσεως της πλήρους ιστιοσανίδας και μόνο.

VII — Το πρόστιμο

104 Η WSI επικαλείται, κατόπιν, το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17/62, ισχυριζόμενη ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι διέπραξε παράβαση εκ προθέσεως ή εξ αμελείας και ότι, συνεπώς, δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις επιβολής προστίμου. Ειδικότερα, μπορούσε καλοπίστως να πιστεύει ότι το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας κάλυπτε, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που είχαν χορηγηθεί σε άλλες χώρες, για παράδειγμα το βρετανικό δίπλωμα μέχρι την οριστική ανάκλησή του το 1984, ολόκληρη την ιστιοσανίδα.

105 Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας ο οποίος, όπως η προσφεύγουσα, συμβουλεύεται μονίμως έναν ειδικό για το γερμανικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δικηγόρο δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι αγνοεί την έκταση του διπλώματός του και το περιεχόμενο των συμφωνιών παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως, έστω και αν οι συμφωνίες αυτές συνήφθησαν αρχικά από τρίτους, όπως στην περίπτωση της Ostermann και της Shark, όπου τον ένα συμβαλλόμενο υποκατέστησε αργότερα ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

106 Διαπιστώνεται ότι η WSI δεν προέβαλε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι δεν ενήργησε με αμέλεια. Πράγματι, από την ύπαρξη διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε άλλη χώρα δεν μπορεί να συνάγει συμπεράσματα ως προς εκείνο που θα μπορούσε να πιστεύει ότι είναι η έκταση του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, ούτε μπορεί άλλωστε να υποστηρίζει, ιδίως μετά τις τροποποιήσεις που έγιναν στην αρχική αίτησή της, ότι μπορούσε να πλανηθεί ως προς την έκταση ισχύος του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

107 Βάσει των σκέψεων αυτών πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί το επιχείρημα της WSI, σύμφωνα με το οποίο δεν έπρεπε να της επιβληθεί πρόστιμο, καθόσον οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν εις βάρος της δεν μπορούν να αποδοθούν ούτε σε πρόθεση ούτε σε αμέλεια εκ μέρους της.

108 Η WSI ζητεί επικουρικώς τη μείωση του προστίμου, επειδή η Επιτροπή πλανήθηκε ως προς τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παραβάσεως. Η WSI ισχυρίζεται ιδίως ότι:

— η πώληση μεμονωμένου ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού οφείλεται στους ίδιους τους παραχωρησιούχους, οι οποίοι δεν είχαν συμφέρον από τις πωλήσεις αυτές·

— οι μη παραχωρησιούχοι κατέφυγαν στην προσβολή του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας ή βρήκαν άλλους τρόπους για να παρακάμψουν το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

109 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι έλαβε υπόψη της όλα τα κρίσιμα για τον καθορισμό του προστίμου στοιχεία.

110 Κατά το άρθρο 172 της Συνθήκης ΕΟΚ, το Δικαστήριο διαθέτει, ως προς τις κυρώσεις που προβλέπει ο κανονισμός 17/62, πλήρη δικαιοδοσία.

111 Για τον καθορισμό του προστίμου πρέπει, πρώτον, να παρατηρηθεί ότι ορισμένες από τις παραβάσεις που διαπιστώνει η Επιτροπή στην απόφασή της δεν έγιναν, τελικώς, εξ ολοκλήρου δεκτές από το Δικαστήριο.

112 Η βαρύτητα, εξάλλου, των παραβάσεων, η ύπαρξη των οποίων έγινε δεκτή, μειώνεται αισθητά από το γεγονός ότι, όπως διαπιστώθηκε, η αγορά εξαρτημάτων δεν ήταν πολύ σημαντική σε σχέση με την αγορά πλήρων ιστιοσανίδων, τουλάχιστον μέχρι το 1981.

113 Τέλος, σε ό,τι αφορά την απαγόρευση πωλήσεως μεμονωμένου ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού διαπιστώνεται, αφενός μεν, ότι δεν αποδείχθηκε με βεβαιότητα ότι όλοι οι παραχωρησιούχοι είχαν συμφέρον από την πώληση μόνο ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού και, αφετέρου, ότι, όταν πράγματι υπήρξε ζήτηση μόνο ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού, η απαγόρευση αυτή δεν εφαρμόστηκε με αυστηρότητα.

114 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων το Δικαστήριο κρίνει ότι το πρόστιμο πρέπει να καθοριστεί σε 25 000 ECU.

Επί των δικαστικών εξόδων

115 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Ωστόσο, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, το Δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει τα έξοδα ολικώς ή μερικώς σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε μερικώς, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμψηφιστούν.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει το άρθρο 1 της αποφάσεως της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1983, καθόσον ορίζει:

— ότι η συμφωνία με την Shark σχετικά με την παραχώρηση της αδείας εκμεταλλεύσεως περιελάμβανε την υποχρέωση του παραχωρησιούχου να εκμεταλλεύεται τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούσε η άδεια μόνο για την κατασκευή ιστιοσανίδων τους πλωτήρες των οποίων θα είχε προηγουμένως εγκρίνει η WSI·

— ότι οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήψε η WSI με τις SAN, Klepper και Marker και η συμφωνία μεταξύ Ten Cate και Ostermann, πριν από την υποκατάσταση της Ten Cate από την WSI, περιείχαν την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να καταβάλλουν δικαιώματα για τα εξαρτήματα επί της καθαρής τιμής πωλήσεως μιας πλήρους ιστιοσανίδας·

— ότι οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήφθησαν με τις Ostermann και Shark περιείχαν την υποχρέωση επιθέσεως επί των πλωτήρων των ιστιοσανίδων τους της ενδείξεως « κατόπιν αδείας του Hoyle Schweitzer » ή « κατόπιν αδείας της WSI ».

— ότι οι συμφωνίες παραχωρήσεως αδείας εκμεταλλεύσεως που συνήφθησαν με τις Ostermann και Shark περιείχαν την υποχρέωση των παραχωρησιούχων να αναγνωρίσουν τα σήματα της WSI και της Ten Cate ως έγκυρα σήματα·

— ότι συνιστά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ η υποχρέωση που επιβλήθηκε στους παραχωρησιούχους να καταβάλλουν δικαιώματα επί του ιστιοπλοϊκού εξοπλισμού που κατασκευάζεται βάσει του γερμανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας επί της καθαρής τιμής πωλήσεως της πλήρους ιστιοσανίδας και μόνο.

2) Το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Windsurfing International καθορίζεται σε 25 000 ECU, δηλαδή 56 896,50 γερμανικά μάρκα.

3) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.

4) Οι διάδικοι φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Bahlmann Bosco Koopmans

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Φεβρουαρίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

K. Bahlmann